

X 141.

1372 februari 15.

Össjö.

Ramfrid Petersdotter tillskötter och skaffar Jöns Magnusson hela sin ägolott i Össjö (i S. Ljunga socken). Tolv vittnen uppräknas, varibland Sten Johannis Foglare, som i sin egenskap av härads-hövding (sdomhavande) i Sunnerbo också sigillerat brevet.

Orig. på perg. (21,8×12,6 cm; 9 rader), Sv. Riksark. (Abraham Brahes donation år 1704, = RPB 1028). — Jfr L. Sjödin, Cecilia Stenbocks arkiv på Haga (MRA 1943) s. 57.

Vid brevet ha andra dokument varit fästa, såsom framgår av överensstämmande stickhål i brevens marginaler: Magnus Jönssons morgongåvobrev 1396 25/1 (RPB 2794) och Sten Foglares fastebrev 1394 14/11 (RPB 2743) vid övre vänstra hörnet, riddaren Erik Karlssons dombrev för Jöns Magnusson 1373 5/11 (RPB 1068) vid nedre vänstra hörnet. — Den i nedan återgivna tergalpåskrift nämnda kvarnen i Ljunga socken omtalas endast i 1394 års brev.

Identiteten mellan Steno Johannis och Sten Foglare bevisas av brev u. d. (1376?) i avskrift med sigillteckning i den Sparreska kopieboken B 15, fol. 178 r, Sv. Riksark., citerat av C. Härenstam, Finnveden under medeltiden (1946) s. 304 not 77.

Allum mannum thætta breeffh hōra Ælla se hēlsa jak ramfridh pætarsdottir[.] kēnnis jak mik hawa scōth · ok scafhōrth ·^a jonis magnusson allan min ægholoth · j · øsio nærre · ok fiærre · tolf godhum mannum til vitnis byrdh sua sum ær steen fuglare · Andriis grimolson · tord ingason · rangwald sigmundason^b · Erikh sigmundason · bloma · gote · bondason · jonis · andriison · bothiængh lange · æskil j digranæs · jonis mæiason · jonis · bendiccason · ok hēras-hywfdingis insigle[.] Datum Anno Dominj · M^o · ccc^a lxx^o · ii^a · dominica^e jnvocauit · in Øsio Sub^d Sigillo Stenonis prolocutoris in sundirbo

På baksidan: ^eØsijo gaard ok j qwern ij^t Liwnggha sankhn (se ovan).

Sigill av ofärgat vax på en ur brevet skuren remsa (sparre i sköld): + S' : Stenonis : Iohannis.

^a *Härefter expungerat allan ms.* ^b *Bokstaven d ändrad från s ms.* ^c *Härefter expungerat re (d. v. s. Reminiscence = 22/2) ms.* ^d *Härefter expungerat s ms.* ^e *Häröver med 1600-talshand tillagt Bewijs om ms.* ^f *Härefter vid radskifte upprepat y ms.*

X 142.

1372 februari 16.

(Väpnaren) Tubbe Eriksson tillskriver konungarna Magnus och Håkan och meddelar, att han måst lämna Örebro och att han är redo att tjäna konungarna, om de så önska och om de vilja giva honom någon förläning i Västergötland; Norge kommer inte ifråga. Tubbe utber sig ett snabbt svar genom brevföraren, då han och hans myckna folk ej kunna vänta länge. Även andra möjligheter stå öppna för honom, men han förklarar sig först vilja erbjuda konungarna sina tjänster.

Brevet beseglas av Lydeke Gerst, då Tubbe ej har sitt eget sigill till hands.

Orig. på papper (22,2×8,7 cm; 8 rader), Norges Riksarkiv (Dipl. Arnamagnæanum fasc. 71, nr 35; från Danmark 1937).

Tryckt: Dipl. Norv. IV: 1 (1857), s. 379 nr 501; Sverges Traktater II (1883), s. 431 not.

Jfr S. Engström, Bo Jonsson I (1935), s. 92 not 35 och s. 183 f. not 7.

konog magnus ok konog hacon meth gutz naat konogga j norreghe ok suereke hēlsar jak tubbe erekson ødmiuklika^a meth guth · kunger jak Jther thes at jak ær^b scild af ørabro / ok ligger jak ok bithar een suar af thetta bref vm j vilen mina thyænest haua ok vilen j mik nokot vnna j vestragøtland[.] tel noreghes vil jak ey · ok jak kan ey legge vacta for thy jak hauer

myket folk[.] huat j vilen mik göra thet kungøren mik meth thenna brefførara[.] vel hauer jak andra vtuaęgha vtan jak vil eygh^c annat bigripa før een jak hauer hort jthar villia[.] scriptum anno domini M^o c^oc^oc^o lxx secundo feria secunda post dominicam xl^d sub siggillo^e lydichin[.]^f gerst meo non presente

På baksidan *inscriptio*: Magnifico Principi ac potenti domino haquino regi Noruegie

Sigillet saknas.

^a Sista bokstaven (*suspenderad*) otydlig ms. ^b Över raden ms. ^c Härefter överstruket J ms. ^d D. v. s. quadragesime. ^e Härefter överstruket d ms. ^f lydichino ms.

X 143.

1372 februari 18.

Knut Petersson, kanik i Linköping och kyrkoherde i Säby, upprättar testamente. Till dominikanerna i Skänninge, hos vilka han väljer sin gravplats, bortsänkas 20 mark pgr; priorn Martinus erhåller en silversked, broder Nicolaus en päls och varje prästmunk 1/2 mark. Till Skänninge Vårfrukyrka går 1 mark pgr, till Allhelgonakyrkan och till nunnekonventet lika mycket, till hospitalet 3 mark pgr samt till prästernas Vårfrugille där en kopparkanna.

Till Linköpings domkyrkas byggnadsfond testamenteras 20 mark pgr. Biskopen får en bordduk och en filt, ärkedjåknens Nils (Hermansson) en gångare, varje residerande kanik 1 mark pgr, varje korpräst 1/2 mark och klockaren lika mycket. Till sitt altarkapell i Linköping ger herr Knut en silversked för förbättring av en kalk. Stadens franciskaner slutligen få 3 mark pgr.

Till sin sockenkyrka Säby skänker kaniken och kyrkoherden 12 mark pgr, för vilka han pantsätter ett landbohemman i Saxtorp (i Vårdnäs socken), som för samma summa pantsatts till honom av Peter Röd. Säby prästbols inventarier utökas med bl. a. en bonad, (dryckes)kärl och en bryggpanna värd 12 mark. Knuts vikarie Sven erhåller en mortel och ett dryckeshorn.

Svanshals kyrka begåvas med 1/2 attung jord i Hallberga (i Svanshals socken), vars årliga avkastning skall halveras mellan kyrkoherden och kyrkan. Kyrkan i Sund erhåller 3 mark pgr och kyrkoherden Erik därstädes ett dryckeshorn. Ekeby kyrkas präst Ingevald ihågkommes med en fåle och ett dryckeshorn. Mattias Torstensson får ett förgyllt (dryckes)kärl kallat "nöt", dock med förbehåll att han skall erlägga hälften av dess uppskattade värde, om det förunnas honom att vigas till präst.

Sin systerson Peter Ospaksson tillförsäkrar kaniken som arvedel hälften av hela sin lösa och fasta egendom och ger honom dessutom alla sina böcker, ett silverbälte och en gångare. Knuts släkting Johannes Östgöte får 2 oxar, en häst värd 6 mark, 4 får, 6 tön spannmål, en madrass och ett bolster, en gryta samt en kittel värd 1 mark pgr. (Frälsemännen) Harald Bagge och Peter Thomasson få var sin häst.

Testators underlydande och tjänare, bland vilka kan nämnas skaffaren Ulf, erhålla framför allt husdjur, spannmål och penningssummor. Penningssummor gå även till prästerna i Ingatorp, Lommaryd, Hult, Höreda, Mellby, Flisby, Askeryd, Vireda, Asby och Marbäck.

Till exekutorer utses prästerna Erik i Sund och Ingevald i Ekeby jämte kanikens arvingar.

Orig. på perg. (44,5 × 20, uppveck 1,1 cm; 31 rader), Sv. Riksark. (= RPB 1029).

Avskrift i Peringskiölds Testamenta, E 33, VHAA:s dep. i Sv. Riksark.

Tryckt: L. F. Rääf, Samlingar och anteckningar till en beskrifning öfver Ydre härad i Östergötland I (1856), s. 174—177 nr 36.

Betr. biskop Nils Markussons ställning vid denna tid se H. Schück, *Ecclesia Lincopensis* (1959) s. 84 med not 75.

Ang. "cimba" och "hyrnia", troligen olika dryckeskärl (det förra båtformat), se J. Öberg, *Quelques mots remarquables trouvés dans trois chartes suédoises du XIVe siècle* (i *Archivum Latinitatis Medii Aevi* 36, 1967—1968, tr. 1969) s. 53 f. — Om "nöt", ett av en större nöts skal framställt dryckeskärl, se H. Hildebrand, *Sveriges medeltid II* (1885—96) s. 251; KL III (1958) art. Drikkekar, sp. 318 (nederst) f.; not 1 nedan.